



VLADA CRNE GORE

PODGORICA

Predmet: Mišljenje na Inicijativu Unije poslodavaca Crne Gore za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu („Službeni list CG”, broj 44/18).

Aktom Generalnog sekretarijata Vlade br. 07-7130/2 od 12.novembra 2019.godine dostavljena je Inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu („Službeni list CG”, broj 44/18) koju je Ustavnom sudu podnijela Unija poslodavaca. S tim u vezi, dajemo sljedeće

MIŠLJENJE

Podnosilac inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredaba člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu („Službeni list CG“ broj 44/18), Unija poslodavaca Crne Gore navodi, da u cilju zaštite interesa svojih članova-privrednih subjekata, iz svih grana djelatnosti, uključujući i zdravstvenu zaštitu, ima pravni interes za otklanjanje biznis barijera u poslovanju iz domena zaštite sportista i diskriminacije subjekata privatnih zdravstvenih ustanova u odnosu na javni sektor. Navode da je primjer takve barijere sadržan u odredbi člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu.

Podnosilac inicijative za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu („Službeni list CG“ broj 44/18) smatra da su ove odredbe u suprotnosti sa Ustavom Crne Gore, odnosno sa članom 8 (Zabrana diskriminacije), članom 59 (Preduzetništvo) i članom 139 (Ekonomsko uređenje-Principi) Ustava Crne Gore.

U inicijativi se navodi da su članom 8 Ustava Crne Gore, određeni diskriminacija kao i diskriminatorne osnove u crnogorskom pravu, koji poznaju i pravo na zaštitu od diskriminacije i pravnih lica na koje se primjenjuju propisi Crne Gore, ako su diskriminisana po nekom od osnova iz člana 2 Zakona o zabrani diskriminacije, obuhvata i diskriminatorne osnove navedene u članu 14 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

Nadalje, podnosilac inicijative navodi da član 59 Ustava Crne Gore jemči slobodu preduzetništva, koja se može ograničiti samo ako je to neophodno radi zaštite zdravlja ljudi, životne sredine, prirodnih bogatstava, kulturne baštine ili bezbjednosti i odbrane Crne Gore. Dalje navode da smatraju da u predmetnom slučaju nije ispunjen nijedan od Ustavom propisanih razloga za ograničenje slobode preduzetništva, te ukazuju da je Zakonom o sportu ukinuto pravo privatnim zdravstvenim organizacijama/ustanovama da se bave zdravstvenom zaštitom sportista, koje su to ostvarivale shodno prethodnom zakonskom rješenju.

Podnosilac inicijative navodi da se članom 139 Ustava Crne Gore promoviše da se ekonomsko uređenje zasniva na slobodnom i otvorenom tržištu, slobodi preduzetništva i konkurencije, samostalnosti privrednih subjekata i njihovoj odgovornosti za preuzete obaveze u pravnom prometu, zaštiti i ravnopravnosti svih oblika svojine.

Nadalje, u inicijativi se navodi da se članom 99 novog Zakona o sportu isključuje privatni zdravstveni sistem i daje ekskluzivno pravo javnoj ustanovi Zavodu za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista amatera, profesionalnih sportista i djece koja se bave sportom.

Unija poslodavaca Crne Gore navodi da su članom 58 Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službeni list Crne Gore“, br. 3/16...024/19) prepoznate zdravstvene ustanove koje mogu osnivati država, opština, domaće i strano pravno i fizičko lice, kao i one ustanove koje može osnovati isključivo država, pri čemu, navode, nema nikakvog **ograničenja za medicinu sporta**.

Navode da se u Crnoj Gori zdravstvenom zaštitom i zdravstvenim aktivnostima, između ostalog i medicinom sporta, bave „državne“ i privatne zdravstvene ustanove. Smatraju da preplitanje oblasti regulacije dva ili više zakona, kada oni na drugačiji način uređuju određeno pitanje, izvor je pravne nesigurnosti i neželjena pojava u bilo kom pravnom sistemu.

Podnosilac inicijative smatra da je očigledno da zakonodavac želeći da konceptualno uredi način utvrđivanja zdravstvene sposobnosti sportista, miješa polje regulacije Zakona o sportu sa poljem zdravstvene zaštite i propisa iz te oblasti, te da je konfuzno i nedosledno uredio taj segment, osporenim ali i kroz neke druge članove zakona.

Nadalje podnosilac inicijative citira odredbe ranije važećeg Zakona o sportu, odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti a navodi i podatke o potrebnim sredstvima za otvaranje privatne zdravstvene ustanove.

Na kraju, podnosilac inicijative predlaže da Ustavni sud Crne Gore prihvati ovu inicijativu i donese rješenje kojim se pokreće postupak za ocjenu ustavnosti osporenih odredbi člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu i da donese odluku da osporene odredbe člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu ukinu iz razloga nesaglasnosti sa Ustavom Crne Gore.

Članom 8 Ustava Crne Gore propisano je da je zabranjena svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. Međutim, neće se smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti i **zaštite lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju.**

Članom 59 Ustava Crne Gore, propisano je da se jemči sloboda preduzetništva, a sloboda preduzetništva **može ograničiti samo ako je to neophodno radi zaštite zdravlja ljudi,** životne sredine, prirodnih bogatstava, kulturne baštine ili bezbjednosti i odbrane Crne Gore.

Članom 139 Ustava Crne Gore propisano je da se ekonomsko uređenje zasniva na slobodnom i otvorenom tržištu, slobodi preduzetništva i konkurencije, samostalnosti privrednih subjekata i njihovoj odgovornosti za preuzete obaveze u pravnom prometu, zaštiti i ravnopravnosti svih oblika svojine.

U članu 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu („Službeni list CG“ broj 44/18) propisano je da se zdravstvena sposobnost sportista amatera, profesionalnih sportista i djece koja se bave sportom u skladu sa aktom iz člana 84 ovog zakona (Odluka o sufinansiranju članarine za djecu koja se bave sportskim aktivnostima u okviru sportskih klubova), utvrđuje se u Zavodu. Djelatnost iz stava 1 ovog člana (utvrđivanje zdravstvene sposobnosti) ne mogu obavljati druga fizička i pravna lica, ni preduzetnici. Članom 98 Zakona o sportu propisano je da, radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti sportista, Vlada osniva zdravstvenu ustanovu, kao Zavod.

Zakonom o sportu propisano je da će se akt o osnivanju Zavoda donijeti u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu zakona, te da će se, do početka rada Zavoda, utvrđivanje zdravstvene sposobnosti lica iz člana 99 stav 1 ovog zakona vršiti u skladu sa Zakonom o sportu ("Službeni list CG", br. 36/11 i 36/13) i zakonima kojima se uređuje zdravstvena zaštita.

U dosadašnjem periodu skoro i da nema sportiste u Crnoj Gori koji je pregledan na način kako je to bilo predviđeno ranije važećim Zakonom o sportu („Službeni list CG“ br. 36/11 i 36/13) i Pravilnikom o uslovima za obavljanje zdravstvenih pregleda sportista („Službeni list CG“ broj 53/15).

Odredbama ovog Zakona bilo je propisano da na sportskim takmičenjima može učestvovati lice za koje je u periodu najduže od šest mjeseci prije sportskog takmičenja utvrđena zdravstvena sposobnost, ako pravilima nacionalnog sportskog saveza nije određen kraći period, **a da zdravstvenu sposobnost utvrđuje doktor specijalista medicine sporta, odnosno ovlašćeni doktor.** Nadalje, navedenim Pravilnikom propisuju se uslovi za obavljanje zdravstvenih pregleda sportiste, vrsta i obim pregleda, način vođenja evidencije i medicinske dokumentacije, kao i uslovi koje mora da ispunjava ovlašćeni doktor, te **da se ovlašćenim doktorom smatra specijalista medicine rada.**

Iz navedenog proizilazi da su zdravstvenu sposobnost sportista mogli da utvrđuju samo i isključivo specijalista medicine sporta i specijalista medicine rada. Međutim, problem nastaje upravo u ovim odredbama.

Pravilnikom su propisani vrsta i obim pregleda, među kojima su između ostalih i ehokardiografija (dimenzije i morfološke karakteristike srčanih šupljina, zidova, zalistaka i velikih krvnih sudova, kontraktilnost srca i protoci) za sportiste nacionalne kategorizacije i sve nacionalne selekcije, test opterećenja na ergociklu ili tredmilu sa kontinuiranim praćenjem EKG-a, i psihološki pregledi (procjena socijalnog statusa, svojstva ličnosti, vrijednosne orijentacije, situacionog specifičnog svojstva i ponašanja, uključujući motive, ciljeve, sagorelost, izvor stresa i način borbe).

Kada je riječ o **zdravstvenom sistemu Crne Gore**, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti propisano je da se zdravstvena zaštita zaposlenih (medicina rada) kao i **zdravstvena zaštita sportista obavlja na primarnom nivou**. Pravilnikom je propisano da su, između ostalih, pregledi koji se sporovde radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti sportista, i ehokardiografija, test opterećenja na ergociklu ili tredmilu sa kontinuiranim praćenjem EKG-a i psihološki pregledi, a da sposobnost utvrđuju specijalista medicine sporta ili specijalista medicine rada.

Međutim, zdravstvene ustanove primarnog nivoa zdravstvene zaštite, nemaju nadležnosti, kadar ni opremu za obavljanje pregleda ehokardiografije, testa opterećenja na ergociklu ili tredmilu sa kontinuiranim praćenjem EKG-a i psiholoških pregleda. Takođe, ove preglede ne mogu da obavljaju specijalista medicine sporta ili specijalista medicine rada, već ih isključivo obavljaju specijalisti kardiologije i psihijatrije, kao i psiholozi, a ova vrsta pregleda spada u viši nivo zdravstvene zaštite, odnosno obavlja se na sekundarnom i tercijarnom nivou.

Za ove preglede ne postoji kadar ni oprema na primarnom nivou zdravstvene zaštite, iz razloga što ovaj vid opreme i kadra nisu predviđeni za ustanove na primarnom nivou, već samo na sekundarnom ili tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.

Može se utvrditi da potrebna dijagnostika, odnosno vrste pregleda koje su predviđene Pravilnikom ne korespondiraju kadru, odnosno vrstama specijalizacija ljekara koji su istim Pravilnikom određeni kao nadležni za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista.

Na navedenim primjerima, očigledno je da je sportistima bila onemogućena pravilna preventivna zdravstvena zaštita, odnosno utvrđivanje zdravstvene sposobnosti, što je nažalost u **praksi** rezultiralo smrtnim slučajevima sportista na treninzima i utakmicama.

Naime, jedan od takvih slučajeva iz 2018. godine je i smrt maloljetnog, L.D. (6 godina) iz Danilovgrada, kojem je na treningu karatea pozlilo, nakon čega je preminuo zbog srčanih tegoba. Takođe, fudbaler jednog Fudbalskog kluba iz Podgorice N.Š. (20 godina) preminuo je nakon što mu je pozlilo na treningu 2016. godine. Nadalje, jedan takav nesrećan slučaj dogodio se i 2012. godine u Ulcinju, kada je maloljetni rukometaš Lj.K. (17 godina) preminuo je nakon što mu je pozlilo na treningu. Jedan od najskorijih primjera desio se u 2019. godini, i na sreću nije tragično završen, kada je fudbaleru iz Nikšića B.C. (25 godina) pozlilo na utakmici.

Postavlja se pitanje, da li su ovi slučajevi mogli biti spriječeni, da su ovi sportisti imali adekvatne zdravstvene preglede? Da li se smrt ovih mladih ljudi mogla izbjeći?

Kao objašnjenje **diskriminacije sportista u pogledu zdravstvene zaštite**, treba prije svega, ukazati da su sportisti, shodno Zakonu o sportu lica koja se, između ostalog, sportom bave profesionalno, amaterski ili rekreativno. Naime, profesionalni sportista je lice koje se bavi sportom kao osnovnim zanimanjem i zasnovao je radni odnos sa sportskom organizacijom u skladu sa propisima o radu, dok sportisti amateru sport nije osnovno zanimanje, ali se sportom bavi aktivno i kontinuirano, što se pokazuje i činjenica da sa sportskim klubom potpisuje ugovor kojim se uređuju prava i obaveze. Iz navedenog se može utvrditi da je sport sportistima osnovno ili dopunsko zanimanje, odnosno posao. Ukoliko se ovim licima, kao radnicima, ne omogući pravilna preventivna zdravstvena zaštita, odnosno utvrđivanje zdravstvene sposobnosti, ostavljamo čitavu jednu grupu radnika, koja nemaju osnovna prava iz rada, odnosno **ostavljamo jedan veliki broj građana Crne Gore bez osnovnih ljudskih prava, tj. prava na zdravstvenu zaštitu.**

Ovakav dosadašnji odnos i normativna rješenja bili su u suprotnosti sa članom 69 Ustava Crne Gore koji propisuje da svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu, pa se može reći da su sportisti dosada bili diskriminirani.

Članom 8 stav 2 Ustava propisano je da se neće smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za zaštitu lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju, pa se u skladu sa navedenim odredbe Zakona o sportu ne mogu smatrati diskriminatornim.

Treba znati da nije svako pravljenje razlike automatski i diskriminacija. Da bi pravljenje razlike ili nejednako postupanje moglo da se okarakteriše kao diskriminatorno, potrebno je da pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje, bude neopravdano. To znači da ima situacija kada je pravljenje razlike opravdano.

U konkretnom slučaju pravljenje razlike je opravdano iz više razloga. Prvi je da je odredbama člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu predviđeno da se zdravstvena sposobnost sportista utvrđuje u kompetentnoj i specijalizovanoj ustanovi. Činjenica da se segment preventivne zdravstvene zaštite sportista podiže na viši nivo ne treba posmatrati kao diskriminaciju privatnih zdravstvenih ustanova, već kao zaštitu prava na zdravstvenu zaštitu sportista, koja je zagantovana Ustavom. S druge strane, ovakvo djelovanje je opravdano i iz prethodno navedenih razloga, odnosno zbog činjenice da zdravstvena sposobnost sportista do sada nije utvrđivana na pravilan način, pa su sportisti dovođeni u opasnost.

Ukoliko bi se eventualno govorilo o diskriminatornom svojstvu ovih odredaba, to bi u tom slučaju mogla biti pozitivna diskriminacija. Država mora osigurati pravo na jednake mogućnosti. U prethodnom periodu nije posvećivana dovoljna pažnja javnosti za ovo pitanje, tj. sportisti su bili u određenom smislu diskriminirani u odnosu na druga zanimanja, kada se govori o pravilnom utvrđivanju zdravstvene sposobnosti. S toga Ministarstvo sporta i mladih pitanje zdravlja sportista prepoznaje kao važno pitanje i njegovo rješavanje stavlja u fokus svog rada.

Prepoznajući da su pojedine grupe građana izložene određenim oblicima diskriminacije, zanemarivanju i nedovoljnoj brizi, država može provoditi posebne mjere –mjere pozitivne diskriminacije kako bi se spriječile i nadoknadile nastale štete. U ovom slučaju, ukoliko bi se moglo reći da su odredbe člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu na neki način diskriminatorske, to bi jedino značilo pozitivnu diskriminaciju, odnosno da država uvodi mjere kojima se osiguravaju jednake mogućnosti za sve.

Kako i sam Ustav Crne Gore u članu 8 stav 2 propisuje da se neće smatrati diskriminacijom propisi i uvođenje posebnih mjera koji su usmjereni na stvaranje uslova za ostvarivanje zaštite lica koja su po bilo kom osnovu u nejednakom položaju.

U konkretnom slučaju mogao bi se izvesti zaključak da, podnosilac inicijative, Unija poslodavaca Crne Gore opravdava rad zdravstvenih ustanova mimo propisa, odnosno smatra da je diskriminacija ograničavanje takvog, nezakonitog, rada.

U ovom slučaju jasna je bila potreba da država obezbijedi preventivnu zdravstvenu zaštitu sportista, odnosno, nesporno je da je, u skladu sa članom 59 stav 2 Ustava Crne Gore, država dužna da zdravlje ljudi stavi na prvo mjesto, odnosno ispred slobode preduzetništva.

Unija poslodavaca u svojoj inicijativi navodi član 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koji propisuje da se uživanje prava i sloboda predviđenih konvencijom osigurava bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Upravo zbog ovog člana koji zabranjuje diskriminaciju, ukazujemo na diskriminaciju koju su sportisti trpjeli u odnosu na njihova prava, odnosno pravo na (preventivnu) zdravstvenu zaštitu, tj. pravo koje je sportistima kao, građanima, i zaposlenima koji se bave sportskim aktivnostima i djelatnostima, bilo ograničeno u odnosu na druge kategorije zaposlenih.

Unija poslodavaca Crne Gore podnosi inicijativu za ocjenu ustavnosti odredaba Zakona o sportu u cilju zaštite privrednih subjekata koji obavljaju zdravstvenu djelatnost.

Ukazujemo da **Zakon o sportu ne ograničava zdravstvene ustanove** u pružanju kompletne zdravstvene zaštite (preventiva i curativa) već samo jednog segmenta specifične preventivne zdravstvene zaštite – utvrđivanja zdravstvene sposobnosti. I ovo ograničenje dodatno je suženo samo na specifični krug lica – sportiste (profesionalce i amatere) i djecu koja se sportom bave u okviru klubova u kojima im se sufinansira članarina. I ova vrsta ograničenja ima za cilj zaštitu javnog interesa, odnosno zaštitu zdravlja pojedinaca, u konkretnom slučaju sportista.

Kako je i Ustav Crne Gore u članu 59 stav 2 propisao, sloboda preduzetništva može se ograničiti samo ako je to neophodno radi zaštite zdravlja ljudi, što je u ovom slučaju, više nego očigledno.

U odnosu na navode iz inicijative da je Zakonom o sportu ukinuto pravo privatnim zdravstvenim organizacijama/ustanovama da se bave zdravstvenom zaštitom sportista, koje su to ostvarivale shodno prethodnom zakonskom rješenju, ukazujemo da Zakon o sportu ne pravi razliku između zdravstvenih ustanova koje osniva država, opština, domaće i strano pravno ili fizičko lice. Shodno članu 99 stav 2 Zakona o sportu utvrđivanje zdravstvene sposobnosti ne mogu obavljati druga fizička i pravna lica, ni preduzetnici.

U ovom slučaju ne može se govoriti ni o diskriminaciji privatnog u odnosu na javni sektor, odnosno o diskriminaciji privatnih zdravstvenih ustanova s obzirom da se shodno Zakonu o sportu, utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista amatera, profesionalaca i djece čije se bavljenje sportom sufinansira, neće moći obavljati ni u zdravstvenim koje osniva država ili opština.

Takođe, napominjemo da Zakon o sportu ne ograničava zdravstvene ustanove u pružanju kompletne zdravstvene zaštite sportistima već samo jednog specifičnog segmenta—utvrđivanja zdravstvene sposobnosti.

Unija poslodavaca Crne Gore navodi da su Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, članom 58 prepoznate zdravstvene ustanove koje mogu osnivati država, opština, domaće i strano pravno i fizičko lice, kao i one ustanove koje može osnovati isključivo država, pri čemu, navode, nema nikakvog ograničenja za medicinu sporta.

Podnosilac inicijative nadalje smatra da je očigledno da zakonodavac želeći da konceptualno uredi način utvrđivanja zdravstvene sposobnosti sportista, miješa polje regulacije Zakona o sportu sa poljem zdravstvene zaštite i propisa iz te oblasti, te da je konfuzno i nedosledno uredio taj segment, osporenim ali i kroz neke druge članove zakona.

Ukazujemo da su ovi navodi neosnovani iz razloga što je članom 43 Zakona o zdravstvenoj zaštiti propisano da je Zavod zdravstvena ustanova koja se osniva za određenu oblast zdravstvene zaštite ili za zdravstvenu zaštitu određene kategorije građana. U ovom slučaju Zavod će biti osnovan za određenu oblast zdravstvene zaštite—utvrđivanje zdravstvene sposobnosti, određene kategorije građana, odnosno sportista.

Podnosioci inicijative navode da se u Crnoj Gori zdravstvenom zaštitom i zdravstvenim aktivnostima, između ostalog i medicinom sporta, bave „državne“ i privatne zdravstvene ustanove.

Ukazujemo da su ovi navodi neosnovani iz razloga što u Crnoj Gori ne postoji zdravstvena ustanova koja se bavi medicinom sporta, a koja sprovodi sve preglede koji su propisani Pravilnikom o uslovima za obavljanje zdravstvenih pregleda sportista, a kako je već ranije navedeno ovim ustanovama ne ograničava se kompletno pružanje zdravstvene zaštite sportistima, niti se pravi diskriminacija u odnosu na privatni i javni sektor.

Privatne zdravstvene ustanove i dalje mogu da obavljaju sve druge vrste zdravstvenih pregleda sportista, kao i liječenje sportista, tačnije sve ono za šta imaju odobrenje nadležnog organa za oblast zdravlja.

Nadalje podnosilac inicijative citira odredbe ranije važećeg Zakona o sportu, odredbe Zakona o zdravstvenoj zaštiti a navodi i podatke o potrebnim sredstvima za otvaranje privatne zdravstvene ustanove. U odnosu na ove navode, ukazujemo da su nerelevantni u odnosu na usaglašenost odredaba Zakona o sportu („Službeni list CG“ broj 44/18) sa Ustavom Crne Gore.

Nije poznato u ime kojih privrednih subjekata koji obavljaju zdravstvenu djelatnost je Unija poslodavaca Crne Gore podnijela inicijativu za ocjenu ustavnosti odredaba člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu, niti je poznato koje zdravstvene ustanove pružaju „zdravstvenu zaštitu sportista“.

Međutim, gledajući na sportiste kao na zaposlena lica koja se sportom bave kao zanimanjem, analognim zaključivanjem može se reći da se njima utvrđuje zdravstvena sposobnost za obavljanje poslova (bavljenje sportom).

S tim u vezi, ukazujemo da je Ministarstvo zdravlja rješenjem utvrdilo da samo određene ustanove ispunjavaju uslove za obavljanje zdravstvene djelatnosti iz oblasti specifične zdravstvene zaštite zaposlenih, te da su to, pored domova zdravlja samo sljedeće privatne zdravstvene ustanove: PZU "Bona Mente" Podgorica; PZU "Codra" Podgorica; PZU "Dijagnostic" Podgorica; PZU "Dr Vuksanović" Bar; PZU "Nova medicina rada" Podgorica; PZU Poliklinika "Feniks Medika" Podgorica; PZU "Stojović" Herceg Novi; PZU "Trim Medical" Nikšić; i PZU "Moj doktor" Nikšić.

Međutim, ovo ne znači da navedene ustanove ispunjavaju uslove za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista, odnosno sprovođenje specifične vrste pregleda koja je neophodna za sportiste, jer, kako je već ranije navedeno postoji problem u odnosu na specijalnost doktora i nivo zdravstvene zaštite potreban za obavljanje pregleda.

Postavlja se pitanje, da li su i na koji način, privredni subjekti do sada sprovodili preglede radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti sportista, i da li su ljekarima zaposlenim u tim ustanovama, kao humanistima, zasmetala ograničenja koja su ih sprječavala da utvrđuju zdravstvenu sposobnost sportista u obimu koji je propisan Pravilnikom o uslovima za obavljanje zdravstvenih pregleda sportista? Odnosno postavlja se pitanje, da li su zdravstvene ustanove svjesno, suprotno Zakonu i Pravilniku izdavale uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti sportista?

U prilog tome govore i **podaci Uprave za inspekcijske poslove** koja je u decembru 2019. i januaru 2020. godine izvršila inspekcijski nadzor u sportskim klubovima i zdravstvenim ustanovama koje vrše preglede sportista i na osnovu kojih pregleda izdaju ljekarska uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti sportista. Od devet zdravstvenih ustanova koje su bile predmet nadzora, zdravstveni inspektori su u pet izrekli mjeru zabrane obavljanja određenih poslova u zdravstvenoj ustanovi – zabranu izdavanja ljekarskih uvjerenja za ocjenu zdravstvene sposobnosti sportista. Jednoj zdravstvenoj ustanovi inspektori su izrekli novčanu kaznu u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti. Ovi podaci govore u prilog tome da se utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista u trenutno postojećem sistemu obavlja mimo

zakonskih odredaba. Osnivanjem Zavoda pregledi će biti unificirani za sve sportiste, a sve u cilju zaštite njihovog zdravlja.

U konkretnom slučaju Uprava za inspekcijske poslove u više od 50% ustanova u kojima je vršen nadzor izrekla je mjeru zabrane obavljanja određenih poslova u zdravstvenoj ustanovi – zabranu izdavanja ljekarskih uvjerenja za ocjenu zdravstvene sposobnosti sportista. U slučaju da nadležni organ (Uprava za inspekcijske poslove) utvrdi nepravilnosti i kod drugih zdravstvenih ustanova u kojima bude vršila nadzor, i izrekne zabranu obavljanja određenih poslova u zdravstvenoj ustanovi, zabranu izdavanja ljekarskih uvjerenja za ocjenu zdravstvene sposobnosti sportista, sportisti u Crnoj Gori biće ograničeni, odnosno neće imati gdje da utvrđuju zdravstvenu sposobnost.

S druge strane treba takođe napomenuti da ustanove kojima ova mjera nije izrečena, utvrđivanje zdravstvene sposobnosti obavljaju u skladu sa već ranije pomenutom legislativom u oblasti zdravlja, koja sama po sebi ima određene nedostatke, odnosno neusaglašenosti po pitanju vrste pregleda, vrste kadra koji obavlja ove preglede, kao i po pitanju nivoa zdravstvenih ustanova koje određene preglede mogu sprovoditi.

Zbog svega navedenog, odlučeno je da se zdravlje sportista mora podići na viši nivo, unifikacijom sistema utvrđivanja zdravstvene sposobnosti, kroz **osnivanje Zavoda za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista**. Tako će se u Zavodu sprovoditi specifični pregledi radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti sportista, na isti način i pod istim uslovima za sve sportiste. Takođe, Zavod će voditi evidenciju svih obavljenih pregleda, pa će se na taj način podaci o zdravstvenom stanju sportista nalaziti na jednom mjestu, a sve u cilju praćenja određenih zdravstvenih stanja ili eventualnih bolesti.

Dodatna pojašnjenja u odnosu na utvrđivanje zdravstvene sposobnosti djece koja se bave sportom, smatramo da nisu potrebna zbog svega prethodno navedenog, a posebno imajući u vidu da činjenicu da djeca spadaju u ranjivu kategoriju, te da se o njihovom zdravlju mora voditi posebna briga i pažnja.

Uporedna praksa govori da države iz regiona odavno imaju specijalizovane ustanove za sportsku medicinu, odnosno ustanove za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti sportista, kao što su Zavod za sport i medicinu sporta Republike Srbije, Centar za sportsku medicinu i unapređenje zdravlja na radu Republike Hrvatske i Institut za sportsku medicinu Republike Slovenije. U Bosni i Hercegovini ima više ovakvih ustanova imajući u vidu njihovo specifično državno uređenje, pa su tako neke od njih JU Zavod za sportsku meicinu Kantona Sarajevo i JZU Zavod za medicinu rada i sporta Republike Srpske.

Ukazujemo i da u toku trajanja javne rasprave o Nacrtu zakona o sportu nije bilo komentara u odnosu na neustavnost i nezakonitost ovih zakonskih odredaba.

Zakon o sportu je, prije usvajanja od strane Skupštine Crne Gore, **prošao sve obavezne procedure**, a samim tim dobio je i pozitivno mišljenje Zakonodavnog odbora Skupštine o ustavnosti i zakonitosti njegovih odredaba.

Napominjemo i da nadležni resor, Ministarstvo finansija, ocijenio da odredbe ovog Zakona ne predstavljaju biznis barijeru za bilo koje lice, pravno ili fizičko, a komentare u tom pravcu nije imala ni Evropska komisija, kojoj je Predlog zakona o sportu slat na mišljenje. Takođe, Ministarstvo zdravlja je, sa aspekta svoje nadležnosti, dalo pozitivno mišljenje na odredbe Zakona o sportu.

Iz iznijetih razloga smatramo da odredbe člana 99 st. 1 i 2 Zakona o sportu nisu suprotne Ustavu Crne Gore i zakonima, te da Ustavni sud Crne Gore treba da odbije inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti.

S poštovanjem,

MINISTAR

Nikola Janović